

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного і європейського права
Кафедра конституційного і муніципального права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

 Віталій СЕРЬОГІН

«31» серпня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Національні та міжнародні механізми захисту прав людини
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
галузь знань:	08 Право
спеціальність:	081 Право
освітньо-професійна програма	Право
вид дисципліни:	вибіркова
факультет:	юридичний

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

«31» серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Сироїд Тетяна Леонідівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного і європейського права

Фоміна Ліна Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права

Данічева Катерина Петрівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного і муніципального права

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри
міжнародного і європейського права

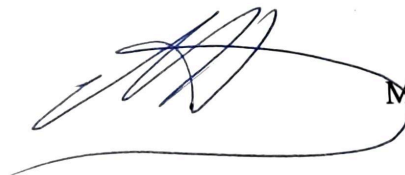

Тетяна СИРОЇД

Програму схвалено на засіданні кафедри конституційного і муніципального права юридичного факультету

Протокол від «31» серпня 2023 року № 11

Завідувач кафедри
конституційного і муніципального права

Марк ВОРОНОВ

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право

Гарант освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Право»
доктор юридичних наук, професор

Дмитро ЛУК'ЯНЕЦЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Національні та міжнародні механізми захисту прав людини» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 081 Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка фахівців, які мають високу правосвідомість та правову культуру, володіють необхідними в їхній професійній діяльності знаннями про права людини в різних теоріях праворозуміння, механізми їх реалізації та забезпечення для вирішенні конкретних завдань, вміють розрізняти види національного захисту прав людини; здібних самостійно і грамотно орієнтуватись у сучасних правовідносинах в сфері механізмів захисту, приймати виважені та обґрунтовані рішення в рамках своєї професійної компетенції; володіють певним інструментарієм у галузі міжнародного захисту прав людини, знають його сутність, особливості; володіють знаннями щодо діяльності органів універсального і регіонального рівнів, до повноважень яких належить захист прав людини, їхньої організації, компетенції, а також знаннями щодо процедури подачі заяв стосовно порушень прав людини.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-2);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-3);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-7);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-11);
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК-12);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК-13);
- цінування та повага різноманітності і мультикультурності (ЗК-14).

Формування таких спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:

- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (СК-3);
- знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини (СК-4);
- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (СК-7);
- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (СК-8);
- здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (СК-12);

- здатність до консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (СК-14);

- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК-15);

- здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (СК-16).

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 75 (2-й розділ)

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
16 год. (2-й розділ)	8 год. (4 год. – 2-й розділ)
Практичні, семінарські заняття	
32 год. (2-й розділ)	4 год. (2 год. – 2-й розділ)
Самостійна робота	
27 год. (2-й розділ)	138 год. (69 год. – 2-й розділ)
Індивідуальні завдання	
1	1
Контрольна робота	
1	1
Форма контролю	
Залік	

1.6. Програмні результати навчання:

- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН-3);

- давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (ПРН-5);

- пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту (ПРН-13);

- виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи (ПРН-18);

- демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права (ПРН-19);

- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН-20);

- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (ПРН-21);

- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН-22);

- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН-23).

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 2. Міжнародні механізми захисту прав людини

Тема 1. Міжнародний універсальний механізм захисту прав людини

Становлення та розвиток інституту захисту прав людини у міжнародному праві. Поняття, сутність інституту захисту прав людини. Правовий механізм захисту прав людини. Статут ООН. Міжнародні договори у сфері захисту прав людини. Компетенція органів і інститутів ООН у сфері прав людини. Генеральний секретар ООН. Генеральна Асамблея ООН. Рада Безпеки. ЕКОСОП. Рада з прав людини ООН: компетенція, діяльність. Верховний комісар ООН з прав людини (ВКПЛ). Управління верховного комісара ООН з прав людини. Міжнародний інститут омбудсмена. Комітет проти катувань. Спеціальні доповідачі. Центр з прав людини. Компетенція миротворчих сил ООН щодо захисту окремих категорій осіб під час збройних конфліктів. Інституційний механізм захисту прав людини. Міжнародні органи захисту прав людини. Статутні органи. Договірні (контрольні) органи захисту прав людини: поняття, компетенція, види.

Тема 2. Міжнародний регіональний механізм захисту прав людини

Рада Європи. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ). Європейський уповноважений з прав людини (Європейський омбудсмен). Європейський комітет із запобігання катуванням та нелюдському чи принизливому поведженню або покаранню (ЄКЗК). Судовий захист прав і свобод Європейського Союзу. Позасудові механізми захисту прав і свобод ЄС. Комісія з прав людини СНД. Африканська комісія з прав людини і народів: процедура розгляду, умови прийнятності скарг.

Тема 3. Міжнародно-правовий захист прав жінок

Становлення та розвиток інституту захисту прав жінок у міжнародному праві. Правове підґрунтя регламентація прав жінок у міжнародному праві. Всесвітні конференції щодо становища жінок. Дотримання принципу гендерної рівності. Політичні права жінок. Соціально-економічний захист прав жінок. Захист жінок від сексуального насильства. Міжнародно-правові стандарти поведження з жінками-засудженими. Захист жінок під час збройного конфлікту. Комісія з питань становища жінок. Комітет із ліквідації расової дискримінації щодо жінок. Структура «ООН-жінки».

Тема 4. Міжнародно-правовий захист прав дітей

Конвенція про захист прав дитини – основоположний акт у сфері міжнародно-правової регламентації прав дітей. Комітет з прав дитини: функції, компетенція. Соціально-економічний захист дітей. Захист дітей від сексуального насильства. Діти-солдати. Міжнародні стандарти поведження з неповнолітніми, які скоїли злочин.

Тема 5. Міжнародно-правовий захист прав осіб з інвалідністю

Поняття категорій «інвалід» і «особа з особливими потребами». Міжнародно-правова основа регулювання правового становища інвалідів. Правовий статус інвалідів. Гарантії прав інвалідів. Комітет з прав інвалідів: компетенція, діяльність, юридична сила рішень.

Тема 6. Міжнародно-правовий захист прав престарілих осіб

Концепція міжнародно-правового захисту прав престарілих осіб. Правова основа захисту прав престарілих осіб. Соціально-економічна складова захисту престарілих осіб. Особливості захисту престарілих осіб у діяльності інтеграційних об'єднань. Зобов'язання держав щодо захисту прав престарілих осіб.

Тема 7. Міжнародно-правовий захист жертв злочинів

Регламентація статусу жертв злочинів у міжнародному праві. Захист жертв злочинів в аспекті правозахисної діяльності ООН. Забезпечення прав жертв злочинів як один з пріоритетних напрямків діяльності Ради Європи. Правове становище жертв злочинів.

Жертва злочину: поняття, основи правового статусу. Механізми захисту жертв злочинів. Міжнародні механізми захисту універсального рівня. Міжнародні механізми захисту жертв злочинів регіонального рівня. Захист жертв злочинів у діяльності міжнародних органів універсальної юрисдикції. Повноваження органів і спеціалізованих інституцій щодо надання допомоги потерпілим міжнародних органів кримінальної юрисдикції. Компетенція Групи щодо надання допомоги потерпілим і свідкам Міжнародного кримінального суду у захисті жертв злочинів.

Тема 8. Міжнародно-правовий захист національних меншин і корінних народів

Поняття категорії «меншина» у міжнародному праві. Універсальна міжнародно-правова основа захисту прав національних меншин. Підкомісія з попередження дискримінації та захисту меншин ООН: компетенція, діяльність. Діяльність регіональних органів у сфері захисту прав національних меншин. Рамкова конвенція про захист національних меншин. Консультативний комітет: функції і повноваження. Верховний комісар у справах національних меншин ОБСЄ. Поняття, сутність категорії «корінний народ» у міжнародному праві. Універсальна міжнародно-правова основа захисту прав корінних народів. Діяльність регіональних органів у сфері захисту прав корінних народів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	с	лаб	інд	с р		л	с	лаб	інд	с р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ II. Міжнародні механізми захисту прав людини												
Тема 1. Міжнародний універсальний механізм захисту прав людини	12	2	4			5	13	2	2			9
Тема 2. Міжнародний регіональний механізм захисту прав людини	9	2	4			4	10	2				8
Тема 3. Міжнародно-правовий захист прав жінок	9	2	4			3	9					9
Тема 4. Міжнародно-правовий захист прав дітей	9	2	4			3	9					9
Тема 5. Міжнародно-правовий захист прав осіб з інвалідністю	9	2	4			3	9					9
Тема 6. Міжнародно-правовий захист прав престарілих осіб	9	2	4			3	9					9
Тема 7. Міжнародно-правовий захист жертв злочинів	9	2	4			3	8					8
Тема 8. Міжнародно-правовий захист національних меншин і	9	2	4			3	8					8

корінних народів												
Разом за II розділом	75	16	32			27	75	4	2			69

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Розділ 2. Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Міжнародний універсальний механізм захисту прав людини	4	2
2.	Міжнародний регіональний механізм захисту прав людини	4	
3.	Міжнародно-правовий захист прав жінок	4	
4.	Міжнародно-правовий захист прав дітей	4	
5.	Міжнародно-правовий захист прав осіб з інвалідністю	4	
6.	Міжнародно-правовий захист прав престарілих осіб	4	
7.	Міжнародно-правовий захист жертв злочинів	4	
8.	Міжнародно-правовий захист національних меншин і корінних народів	4	
	Всього за Розділом II	32	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
	Розділ II. Міжнародні механізми захисту прав людини		
1.	Міжнародний універсальний механізм захисту прав людини	5	9
2.	Міжнародний регіональний механізм захисту прав людини	4	8
3.	Міжнародно-правовий захист прав жінок	3	9
4.	Міжнародно-правовий захист прав дітей	3	9
5.	Міжнародно-правовий захист прав осіб з інвалідністю	3	9
6.	Міжнародно-правовий захист прав престарілих осіб	3	9
7.	Міжнародно-правовий захист жертв злочинів	3	8
8.	Міжнародно-правовий захист національних меншин і корінних народів	3	8
	Разом за II розділом	27	69

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання розвивають можливості самостійної роботи і сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Види індивідуальних завдань з навчальної дисципліни (презентації, контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи, курсові, дипломні

роботи тощо) визначаються навчальним планом. Індивідуальні завдання полягають у підготовці презентації за визначеною, або обраною студентом за допомогою викладача, темою та інших видів робіт, які затверджуються кафедрою. Терміни видачі, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються програмою навчальної дисципліни.

Індивідуальні завдання виконуються особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Індивідуальні завдання виконуються в формі наукових статей, виступів (доповідей) на наукових конференціях, презентацій.

Правила виконання презентацій

Створення презентацій є однією з форм науково-дослідницької роботи.

Презентація виконується за допомогою програми Microsoft Office PowerPoint и повинна складатися не менше, ніж з 15 слайдів.

Матеріал на слайді можна розділити на головний і додатковий. *Головний* необхідно виділити, щоб при демонстрації слайда він ніс основне смислове навантаження: розміром тексту або об'єкта, кольором, спецефектами, порядком появи на екрані. *Додатковий* матеріал призначений для підкреслення основної думки слайда.

Для різних видів об'єктів рекомендуються різні розміри шрифту. Заголовок слайда краще писати розміром шрифту 22-28, підзаголовок і підписи даних в діаграмах – 20-24, текст, підписи і заголовки осей в діаграмах, інформацію в таблицях – 18-22.

Для виділення заголовка, ключових слів використовуйте напівжирний або підкреслений шрифт. Для оформлення другорядної інформації та коментарів – курсив. На всіх слайдах презентації використовуйте шрифт одної назви.

Для гарного сприйняття презентації з будь-якої відстані в залі, текст краще набирати шрифтом Arial, Bookman Old Style, Calibri, Tahoma, Times New Roman або Verdana.

1. На першому слайді слід вказати назву МОН, назву ВНЗ, кафедру, прізвище, ім'я та по-батькові студента і тему презентації, номер навчальної групи.

2. На другому слайді подається зміст презентації.

3. На інших слайдах – наповнення теми.

4. У тексті на слайдах не допускається скорочення слів, крім загальноживаних (ООН, ЄС, ОБСЄ та ін.).

5. Слайди повинні бути тезисними. Для надання презентації PowerPoint наочності на деяких слайдах можна розмістити різні схеми, графіки, фотографії, малюнки, колажі. Вставлені фотографії або картинки повинні бути високої якості і досить великого розміру, інакше при розтягуванні вони втрачають різкість, чим можуть тільки зіпсувати ефект від презентації. При підготовці презентації може бути використаний звуковий супровід.

6. Презентація повинна бути підготовлена у наданому фоні (шаблон слайда). Не слід робити слайди занадто строкатими і розрізненими за кольорним рішенням. Це шкодить формуванню нестійких зорових образів.

7. Слайди повинні або акцентувати увагу на чомусь, або візуалізувати матеріал (ті ж таблиці, схеми, малюнки з позначеннями, якщо є). Не ставте на одному слайді відразу кілька блоків зорової або текстової інформації. Це відволікає, розсіює увагу, погіршує концентрацію.

8. Слайд повинен бути простим для сприйняття – небагато тексту на одному слайді.

Створення презентації включає ряд етапів:

1. Вибір теми.

Студент самостійно вибирає тему з переліку тем індивідуально-дослідних завдань. При цьому слід враховувати, що студент має право в обсязі навчальної програми з «Проблем сучасної юридичної науки» самостійно обрати тему презентації, яка повинна бути погоджена з викладачем.

2. Аналіз літератури з даної теми.

Презентація – це супровід доповіді або виступу, тому спочатку необхідно розробити концепцію виступу, а потім вже братися за складання презентації.

В основному презентація повинна базуватися на матеріалах з підручників. Тому створенню презентації повинне передувати ретельне й поглиблене вивчення літератури, що відноситься до даної теми. Насамперед, корисно ознайомитися з науковою працею (або зазначеними главами, параграфами, сторінками) у цілому, щоб одержати про неї початкове загальне уявлення, яке може бути розширене за рахунок перегляду передмови, змісту і висновку роботи, якщо вони є. Головне на цьому етапі – виявити стрижневі проблеми досліджуваної теми й зробити їх основними пунктами плану презентації.

3. Виклад змісту теми за допомогою слайдів.

У презентації повинні бути послідовно розглянуті всі питання плану. Важливо прагнути до того, щоб теоретичний зміст роботи пов'язувався з аналізом практично-правових явищ. Студент повинен уміти показати, яке практичне значення має знання принципів, закономірностей і категорій.

Під час створення слайдів не варто користуватися застарілими джерелами, у яких можуть міститися помилкові погляди, неточні формулювання і висновки, застарілі цифрові дані. Отже, вміння виділяти головні теоретичні питання і роз'яснювати їх на конкретному матеріалі, використовуючи при цьому сучасну літературу, – такі основні вимоги до підготовки презентації.

Критерії оцінювання презентацій:

1. Ступінь досягнення мети.
2. Зрозумілість і точність викладення авторської позиції.
3. Індивідуальність (авторство, неповторність).
4. Аргументованість (переконливість) позиції.
5. Володіння нормативною, навчальною та науково-монографічною базою.

Презентація за розділом II. Міжнародні механізми захисту прав людини оцінюється від 0 до 5 балів.

Теми презентацій за розділом II. Міжнародні механізми захисту прав людини

1. Дотримання принципу гендерної рівності у діяльності міжнародних органів і організацій.
2. Європейський Суд з прав людини: організація й порядок діяльності.
3. Захист прав дітей під час збройних конфліктів.
4. Роль контрольних органів у захисті прав людини.
5. Роль Генеральної Асамблеї ООН у захисті прав людини.
6. Діяльність Комітету ООН з прав людини.
7. Статус Омбудсмена в Європейському Союзі.
8. Діяльність миротворчих сил ООН у забезпеченні прав вразливих верств населення під час збройних конфліктів.
9. Міжнародно-правове регулювання жертв (потерпілих) від злочину.
10. Статус жертв злочинів відповідно до актів Міжнародного кримінального суду.
11. Міжнародні контрольні механізми захисту прав людини.
12. Рада ООН з прав людини.
13. Міжнародні стандарти у галузі прав людини та їх реалізація в національному законодавстві держав.
14. Регіональні системи міжнародного захисту прав людини та основних свобод.
15. Статус Верховний комісара у справах національних меншин ОБСЄ.
16. Компетенція Верховного комісара з прав людини ООН.
17. Універсальний періодичний огляд.
18. Спеціальні процедури Ради ООН з прав людини.

7. Методи навчання

Метод навчання – взаємопов’язана діяльність викладача та студента, спрямована на засвоєння студентами системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток.

Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний. Студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури. Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в межах репродуктивного (відтворюючого) мислення. Цей метод знаходить широке застосування для передачі великого масиву інформації.

Репродуктивний метод. Діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписами, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях. Організовується діяльність студентів за кількарізним відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні вправи, практичні завдання, програмований контроль, різні форми самоконтролю.

Метод проблемного викладу. Науково-педагогічний працівник (НПП) до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів. Показує спосіб вирішення поставленого завдання. Спосіб досягнення мети – розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти стають свідками й учасниками наукового пошуку. Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам’ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки НПП.

Частково-пошуковий, або евристичний, метод. Полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Пошук рішення відбувається під керівництвом НПП. Процес мислення здобуває продуктивний характер. Процес мислення поетапно направляє й контролюється НПП або самими студентами на основі роботи над програмами (у тому числі й комп’ютерними) і навчальними посібниками. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах.

Дослідницький метод. Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студентів. Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, виконують інші дії пошукового характеру. Завдання, які виконуються з використанням дослідницького методу, повинні містити в собі всі елементи самостійного дослідницького процесу (постановку завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес розв’язання завдання).

Дискусійні методи. Елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані майже в будь-яких організаційних формах навчання, включаючи лекції.

Метод моделювання. Моделювання ситуацій під час навчального процесу – це створення таких ситуацій-моделей, де реальні об’єкти замінюються символами і взаємовідносини між учасниками діяльності складаються не природно, а організовані спеціально під керівництвом НПП, тобто штучно.

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв’язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на

різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, курсових робіт, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної дисципліни. Результати оцінювання роботи студентів мають бути доведені до відома студентів своєчасно. Формою поточного контролю є ректорські контрольні роботи. Результати оцінювання ректорських контрольних робіт можуть зараховуватися як результати виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль проводиться у формі заліку з конкретної навчальної дисципліни. Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни.

Семестровий залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентами лекційного матеріалу, а також виконаних ними певних робіт на семінарських заняттях. Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності студентів за умови виконання ними всіх видів робіт, передбачених навчальним планом за семестр.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні заліку з навчальної дисципліни, складає 40.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни (практики) та балів, набраних при складанні семестрового заліку.

Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Питання, які виносяться на складання поточного та підсумкового контролю (заліку)

Розділ II. Міжнародні механізми захисту прав людини

1. Генеза становлення та розвитку прав людини в міжнародному праві.
2. Міжнародний Білль про права людини.
3. Гельсінський заключний акт НБСЄ 1975 р.
4. Конвенція про захист прав і основоположних прав людини 1950 р.: загальна характеристика.
5. Хартія основних прав Європейського Союзу 2000 р.
6. Американська конвенція про права людини 1969 р.

7. Африканська Хартія прав людини і народів 1981 р.
8. Статутні органи ООН у галузі захисту прав людини.
9. Договірні (контрольні) органи ООН у галузі захисту прав людини: поняття, компетенція, види.
10. Міжнародні універсальні органи захисту прав людини.
11. Міжнародні регіональні органи захисту прав людини.
12. Рада з прав людини ООН: компетенція, діяльність.
13. Верховний комісар ООН з прав людини (ВКПЛ). Управління верховного комісара ООН з прав людини.
14. Комітет проти катувань: компетенція, порядок розгляду скарг.
15. Компетенція миротворчих сил ООН щодо захисту окремих категорій осіб під час збройних конфліктів.
16. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ): компетенція, порядок передачі і розгляду скарг.
17. Європейський уповноважений з прав людини (Європейський омбудсмен): компетенція, юридична сила рішень.
18. Європейський комітет із запобігання катуванням та нелюдському чи принизливому поводженню або покаранню (ЄКЗК): компетенція, порядок розгляду скарг.
19. Судовий захист прав і свобод в Європейському Союзі.
20. Комісія з прав людини Співдружності Незалежних Держав: компетенція.
21. Африканська комісія з прав людини і народів: процедура розгляду, умови прийнятності скарг.
22. Становлення та розвиток інституту захисту прав жінок у міжнародному праві.
23. Становлення та розвиток принципу гендерної рівності в міжнародному праві.
24. Правова основа закріплення прав жінок у міжнародному праві.
25. Захист політичних прав жінок.
26. Міжнародно-правова регламентація захисту соціально-економічних прав жінок.
27. Захист жінок від сексуального насильства.
28. Міжнародно-правові стандарти поводження з жінками-засудженими.
29. Захист жінок під час збройного конфлікту.
30. Комісія з питань становища жінок: компетенція, діяльність.
31. Комітет із ліквідації дискримінації щодо жінок: компетенція, діяльність.
32. Створення і функціонування системи «ООН-жінки».
33. Роль Всесвітніх конференцій у розширенні прав та захисті жінок.
34. Міжнародно-правова основа щодо захисту прав дітей.
35. Комітет з прав дитини: функції, компетенція.
36. Захист дітей від сексуального насильства.
37. Міжнародний захист прав дітей під час збройних конфліктів.
38. Міжнародні стандарти поводження з неповнолітніми, які скоїли злочин.
39. Міжнародно-правові засади захисту прав осіб з інвалідністю.
40. Гарантії прав інвалідів.
41. Комітет з прав інвалідів: компетенція, діяльність, юридична сила рішень.
42. Міжнародно-правий захист прав престарілих осіб.
43. Соціально-економічна складова захисту престарілих осіб.
44. Зобов'язання держав щодо захисту прав престарілих осіб.
45. Регламентація статусу жертв злочинів у міжнародному праві.
46. Забезпечення прав жертв злочинів як один з пріоритетних напрямків діяльності Ради Європи.
47. Міжнародний захист жертв злочинів на універсальному рівні.
48. Міжнародний захист жертв злочинів на регіональному рівні.
49. Захист жертв злочинів у діяльності міжнародних органів кримінальної юрисдикції.

50. Повноваження органів і спеціалізованих інституцій міжнародних органів кримінальної юрисдикції щодо надання допомоги потерпілим.
51. Компетенція Групи щодо надання допомоги потерпілим і свідкам Міжнародного кримінального суду у захисті жертв злочинів.
52. Універсальна міжнародно-правова основа захисту прав національних меншин.
53. Підкомісія з попередження дискримінації та захисту меншин ООН: компетенція, діяльність.
54. Діяльність регіональних органів у сфері захисту прав національних меншин.
55. Консультативний комітет: функції і повноваження.
56. Верховний комісар у справах національних меншин ОБСЄ: компетенція, призначення.
57. Міжнародно-правове регулювання статусу корінних народів.
58. Категорія «корінні народи в міжнародному праві».

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 50.

Кількість балів за екзамен/залік – 20.

Кількість балів протягом семестру – 30:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 15 = 15$:

Формула обчислення

$$\sum 15 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 5 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\sum 15$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\sum 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

5 – коефіцієнт

Контрольна робота – 10 балів.

Поточний контроль						Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальна робота	Разом	Екзамен /залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	TN					
$\sum 15$						10	5	60	40	100

T1, T2 ... TN – теми.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 10 додаткових (заохочувальних) балів, але в межах максимальної загальної суми балів – 100.

Відповідь на семінарському занятті – **1-5 балів**.

Критерії оцінювання усної відповіді.

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;
- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання контрольних та екзаменаційних/залікових робіт.

Контрольні та екзаменаційні (залікові) роботи виконуються у письмовій формі. Контрольна робота складається з 20 тестових завдань, екзаменаційна/залікова робота – із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має п'ять варіантів відповідей, тільки одне яких є правильним; за кожен правильну відповідь нараховується один бал.

Критерії оцінювання індивідуального завдання (презентації)

Критерії оцінювання презентації з Розділу II для студентів денної/заочної форми:

1. Ступінь досягнення мети.
2. Зрозумілість і точність викладення авторської позиції.
3. Індивідуальність (авторство, неповторність).
4. Аргументованість (переконливість) позиції.
5. Володіння нормативною, навчальною та науково-монографічною базою.
6. Використання презентаційних засобів розміщення інформації: таблиці, схеми, діаграми, фото тощо.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент розкриває тему повно, послідовно, з обґрунтуванням власних висновків, виклад питань супроводжується наведенням прикладів та посиланням на чинне законодавство;
- все, що викладається у презентації, свідчить про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- студент володіє нормативною, навчальною та науково-монографічною базою на високому рівні, що проявляється у вдалому поєднанні усіх видів джерел при виконанні роботи;
- креативний підхід до викладення питань теми (використання власних схем, діаграм, таблиць, цікавих прикладів, статистичних даних і т.п.)
- правильні вичерпні відповіді на ключові поняття теми, аргументованість висновків.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, за обраною тематикою, проте викладення матеріалу є лаконічним, що не дозволяє оцінити глибину знань з теми;
- все, що викладається у презентації, свідчить про розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- студент володіє нормативною, навчальною та науково-монографічною базою на високому рівні, що проявляється у вдалому поєднанні усіх видів джерел при виконанні роботи;
- креативний підхід до викладення питань теми (використання власних схем, таблиць і т.п.);
- ключові поняття теми загалом розкриваються, але аргументація викладеної позиції містить незначні неточності, допущено незначні помилки.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент розкриває тему на задовільному рівні, викладення матеріалу є лаконічним, що не дозволяє оцінити глибину знань з теми;
- все, що викладається у презентації, свідчить про неповне розуміння і слабку орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- ключові поняття теми загалом розкриваються, але аргументація викладеної позиції містить суттєві неточностями або суперечностями, що свідчить про недостатність опрацювання обраної тематики;
- відсутність власних схем, таблиць і т.п., а у разі їх наявності, допущення істотних помилок, нелогічність у групуванні матеріалу;
- студент володіє нормативною, навчальною та науково-монографічною базою на середньому рівні, що проявляється у невдалому поєднанні видів джерел при виконанні роботи, надмірному цитуванні законодавства або науково-монографічної літератури без належного аналізу;
- висновки відображають основні результати дослідження;

2 бали ставиться за наступних умов:

- правильні але неповні відповіді на ключові поняття теми, недостатньо повна аргументація позицій, висновки не охоплюють усієї теми.
- студент виявляє незнання частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає;
- допускаються суттєві помилки або зовсім пропускаються важливі аспекти тематики;
- студент володіє нормативною, навчальною та науково-монографічною базою на низькому рівні, що проявляється у невдалому поєднанні видів джерел при виконанні роботи, надмірному цитуванні законодавства або науково-монографічної літератури без належного аналізу;
- надмірне запозичення таблиць, схем і т.п., формальний підхід до виконання завдання, допущено дві і більше істотних помилок;
- висновки неповно відображають результати проведеного дослідження.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент демонструє низький рівень знань нормативної, навчальної та науково-монографічної бази, надмірно цитує джерела без належного аналізу;
- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу, виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, демонструє відсутність навичок аналізу досліджуваних явищ;
- демонструється формальний підхід до виконання завдання, презентація представляє собою непослідовний набір інформації;
- значне запозиченням схем, таблиць, слайдів та презентацій інших авторів;
- висновки не по суті проблематики, що розкривається або відсутні взагалі.

0 балів:

- викладений матеріал не відповідає чинному законодавству;
- викладений матеріал не відповідає темі презентації;
- робота є плагіатом.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Контрольна робота з Розділу II проводиться у формі письмової роботи, що складається з 2 відкритих питань з тем, передбачених Робочою програмою. Відповідь на одне відкрите питання оцінюється від 0 до 5 балів. Максимальна кількість балів набраних при виконанні контрольної роботи за розділом II – 10 балів.

Критерії оцінювання заліку

Залік з Розділу II проводиться у формі письмової роботи, що складається з 20 тестових завдань з тем, передбачених робочою програмою в рамках питань, що виносяться для складання підсумкового контролю. Кожна правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в 1 бал. **Максимальна кількість балів, набраних при складанні семестрового заліку з Розділу II – 20.**

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література за Розділом II Міжнародні механізми захисту прав людини

Основна література: *Міжнародно-правові акти:*

1. Декларація про право та обов'язок окремих осіб, груп і органів суспільства заохочувати та захищати загально визнані права людини та основні свободи. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_349 (дата звернення: 29.08.2023).
2. Керівні принципи щодо захисту правозахисників. URL: <https://www.osce.org/uk/odihr/150476> (дата звернення: 29.08.2023).
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 29.08.2023).
4. Декларація про захист жінок і дітей при надзвичайних обставинах та під час збройних конфліктів (Declaration on the Protection of Women and Children in Emergency and Armed Conflict). URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/protectionwomen.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
5. Декларація про права інвалідів (Declaration on the Rights of Disabled Persons). URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/res3447.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
6. Декларація про права осіб, що належать до національних чи етнічних, релігійних та мовних меншин. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_318 (дата звернення: 29.08.2023).
7. Декларація про права розумово відсталих осіб (Declaration on the Rights of Mentally Retarded Persons). URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/res2856.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
8. Декларація про усунення насильства проти жінок (Declaration on the Elimination of Violence against Women). URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/eliminationvaw.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
9. Декларація Організації Об'єднаних Націй про права корінних народів (UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples). URL: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/Declaration_indigenous_e_n.pdf (дата звернення: 29.08.2023).
10. Декларація Організації Об'єднаних Націй про права корінних народів: керівництво для національних правозахисних установ (UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples. A Manual for NHRIs). URL: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Countries/NHRI/GANHRI/Declaration_Indigenous_Peoples_Manual_NHRIs.pdf (дата звернення: 29.08.2023).
11. Декларація з проблем старіння (Proclamation on Ageing). URL: <https://digitallibrary.un.org/record/155060> (дата звернення: 29.08.2023).
12. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199 (дата звернення: 29.08.2023).
13. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200 (дата звернення: 29.08.2023).
14. Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_307 (дата звернення: 29.08.2023).
15. Конвенція про захист цивільного населення під час війни. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154 (дата звернення: 29.08.2023).
16. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. URL:

- https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153 (дата звернення: 29.08.2023).
17. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення: 29.08.2023).
  18. Конвенція про громадянство заміжньої жінки (Convention on the Nationality of Married Women). URL: <https://digitallibrary.un.org/record/207743> (дата звернення: 29.08.2023).
  19. Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці № 182. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_166 (дата звернення: 29.08.2023).
  20. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_266 (дата звернення: 29.08.2023).
  21. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text (дата звернення: 29.08.2023).
  22. Конвенція про політичні права жінки (Convention on the Political Rights of Women). URL: https://treaties.un.org/doc/Treaties/1954/07/19540707%2000-40%20AM/Ch_XVI_1p.pdf (дата звернення: 29.08.2023).
  23. Конвенція про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 (дата звернення: 29.08.2023).
  24. Конвенція про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (дата звернення: 29.08.2023).
  25. Конвенція про згоду на одруження, шлюбний вік і реєстрацію шлюбу (Convention on Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages). URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/convention.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
  26. Конвенція про статус біженців. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011 (дата звернення: 29.08.2023).
  27. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 29.08.2023).
  28. Конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_j82 (дата звернення: 29.08.2023).
  29. Міжнародна конвенція про захист прав усіх трудящих-мігрантів і членів їх сімей (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families). URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/cmw.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
  30. План дій Ради Європи щодо сприяння правам і повній участі людей з обмеженими можливостями в суспільстві: Рекомендація (2006)5 Комітету Міністрів (Action Plan to promote the rights and full participation of people with disabilities in society: Recommendation (2006)5 of the Committee of Ministers). <https://rm.coe.int/1680595206> (дата звернення: 29.08.2023).
  31. Правила процедури та доказування Міжнародного кримінального суду (Rules of Procedure and Evidence of the International Criminal Court). URL: <https://www.icc-spi.int/sites/default/files/RulesProcedureEvidenceEng.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
  32. Принципи захисту психічно хворих осіб і поліпшення психіатричної допомоги (Principles for the Protection of Persons with Mental Illness and the Improvement of Mental Health Care). URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/principles-protection-persons-mental-illness-and-improvement> (дата звернення: 29.08.2023).
  33. Принципи Організації Об'єднаних Націй стосовно літніх людей (United Nations Principles for Older Persons). URL:

- <https://www.ohchr.org/sites/default/files/olderpersons.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
34. Регламент Секретаріату Міжнародного кримінального суду (Regulations of the Registry of the International Criminal Court). URL: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RegulationsRegistryEng.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
  35. Регламент Міжнародного кримінального суду (Regulations of the International Criminal Court). URL: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/Publications/Regulations-of-the-Court.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
  36. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588 (дата звернення: 29.08.2023).
  37. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю (Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities). URL: <http://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/standard-rules-equalization-opportunities-persons-disabilities> (дата звернення: 29.08.2023).
  38. Типові стратегії та практичні заходи щодо викорінення насильства над дітьми в галузі попередження злочинності та кримінального правосуддя (United Nations Model Strategies and Practical Measures on the Elimination of Violence against Children in the Field of Crime Prevention and Criminal Justice). URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N14/549/67/PDF/N1454967.pdf> (дата звернення: 29.08.2023).
  39. Факультативний протокол до Конвенції про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_794 (дата звернення: 29.08.2023).
  40. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b09 (дата звернення: 29.08.2023).
  41. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_795 (дата звернення: 29.08.2023).
  42. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо процедури повідомлень. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_160 (дата звернення: 29.08.2023).

Підручники та навчальні посібники:

1. Антипенко В.Ф., Тимченко Л.Д., Беглий О.В., Радзівілл О.А. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / під ред. В.Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012. Т. 1. 420 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право: підручник. Київ: Фенікс, 2018. 762 с.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: підручник / За ред. В.Г. Буткевича. Київ: Либідь, 2002. 608 с.
4. Буткевич О.В. Історія міжнародного права: підручник. Київ: Ліра-К, 2013. 416 с.
5. Войціховський А.В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС, 2020. 544 с.
6. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 640 с.
7. Міжнародне публічне право: підручник: у 3 т. / Антипенко В.Ф., Тимченко Л.Д., Беглий О.В., Радзівілл О.А. та ін.; за заг. ред. В.Ф. Антипенка. Київ: НАУ, 2012. Т. 1. 420 с.
8. Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т. / Мицик В.В., Буроменський М.В., Буткевич О.В. та ін.; за ред. В.В. Мицика. Харків: Право, 2019. Т. 1: Основи теорії. 416с.
9. Основи права Європейського Союзу: підручник / [Л.І. Адашис, Т.М. Анакіна, С.В. Вихрист та ін.]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. Харків. Нац. ун-т імені В.Н. Каразіна. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право. 2020. 590 с.
10. Перепьолкін С.М., Сироїд Т.Л., Філяніна Л.А. Міжнародне право: словник-довідник /

- під заг. ред. Т.Л. Сироїд. Харків: Юрайт, 2014. 408 с.
11. Сироїд Т.Л. Міжнародне право: навчальний посібник. Харків: ХНУВС, 2009. 336 с.
  12. Сироїд Т.Л. Міжнародне публічне право: підручник. Одеса: Фенікс, 2018. 744 с.
  13. Сироїд Т.Л. Міжнародне публічне право: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 648 с.
  14. Сироїд Т.Л., Гавриленко О.А., Тітов Є.Б., Фоміна Л.О. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини: посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / під ред. Т.Л. Сироїд. Харків: Право, 2018. 292 с.
  15. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини: посібник для підготовки до зовн. незалеж. оцінювання: за заг. ред. Т.Л. Сироїд. 5-те вид., перероблене і доповнене. Харків: Право. 2023. 474 с.
  16. Сироїд Т.Л. Міжнародне кримінальне право: підручник. Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків : Право, 2023. 512 с.
  17. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 608 с.

Допоміжна література:

1. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України: монографія / Акуленко В.І., Андреасян Г.А., Білоричський Г.О. та ін.; за ред. В.Н. Денисова. Київ: Юстиніан, 2006. 672 с.
2. Караман І.В., Козіна В.В. Європейський суд з прав людини, Європейська конвенція з прав людини та індивідуальні заяви: перше знайомство. Київ: ВАІТЕ. 2015. 136 с.
3. Кулеба Д.І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика: монографія / за наук. ред. О.В. Задорожнього. Київський національний університет ім. Шевченка, Інститут міжнародних відносин. Київ: Видавничий дім Промінь, 2007. 304 с.
4. Реньов Є.В. Права корінних народів: міжнародний досвід і українські реалії. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Юриспруденція»*. Одеса, 2021. № 53. С. 148–151.
5. Реньов Є.В. УВКБ ООН: міжнародно-правовий статус та аналіз окремих аспектів діяльності в Україні. *Juris Europensis Scientia*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 2. С. 136-140. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/2_2022/27.pdf
6. Червяцова А. О. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Європейський суд з прав людини: Навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 136 с.
7. Boas Gideon. *Public International Law: Contemporary Principles and Perspectives*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2012. 400 p. 21. Crawford James. *Brownlie's Principles of Public International Law (Ninth Edition)*. Oxford: Oxford University Press, 2019. 872 p.
8. Henriksen Anders. *International Law*. Oxford: Oxford University Press, 2017. 346 p.
9. Rose Cecily. *An Introduction to Public International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2022. 396 p.
10. Show Malcolm. *International Law (Ninth Edition)*. Cambridge: Cambridge University Press, 2021. 1308 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Human Rights Watch. URL: <http://www.hrw.org> (дата звернення: 29.08.2023).
2. Офіційний сайт Medecins sans Frontieres. URL: <https://www.msf.org> (дата звернення:

29.08.2023).

3. Офіційний сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії. URL: <https://asean.org> (дата звернення: 29.08.2023).
4. Офіційний сайт Африканського Союзу. URL: <https://au.int> (дата звернення: 29.08.2023).
5. Офіційний сайт Дитячого фонду ООН. URL: <http://www.unicef.org> (дата звернення: 29.08.2023).
6. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu> (дата звернення: 29.08.2023).
7. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини. URL: <http://www.echr.coe.int> (дата звернення: 29.08.2023).
8. Офіційний сайт Європейської поліцейської агенції (Європол). URL: <https://www.europol.europa.eu/> (дата звернення: 29.08.2023).
9. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <https://www.imf.org> (дата звернення: 29.08.2023).
10. Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста. URL: <http://www.icrc.org> (дата звернення: 29.08.2023).
11. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду. URL: <https://www.icc-cpi.int> (дата звернення: 29.08.2023).
12. Офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.icj-cij.org> (дата звернення: 29.08.2023).
13. Офіційний сайт Amnesty International (правозахисна організація «Міжнародна Амністія»). URL: <https://www.amnesty.org> (дата звернення: 29.08.2023).
14. Офіційний сайт Міжнародної морської організації. URL: <https://www.imo.org/> (дата звернення: 29.08.2023).
15. Офіційний сайт Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол. URL: <http://www.interpol.int> (дата звернення: 29.08.2023).
16. Офіційний сайт Організації Американських держав. URL: <http://www.oas.org> (дата звернення: 29.08.2023).
17. Офіційний сайт Організації з безпеки та співробітництва в Європі. URL: <http://www.osce.org> (дата звернення: 29.08.2023).
18. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.un.org> (дата звернення: 29.08.2023).
19. Офіційний сайт Північноатлантичного альянсу. URL: <http://www.nato.int> (дата звернення: 29.08.2023).
20. Офіційний сайт Ради Європи. URL: <http://coe.int/> (дата звернення: 29.08.2023).
21. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://www.wto.org> (дата звернення: 29.08.2023).